

Візит президента корпорації "Boeing"

4 лютого НТУУ "КПІ" відвідала делегація ТОП-менеджерів корпорації "Boeing" на чолі з її президентом і головним виконавчим директором Деннісом Мюленбургом.

Денніс Мюленбург здійснює стратегічне керівництво діяльністю цієї найбільшої у світі аерокосмічної корпорації із загальним обігом більш як \$90 млрд і штатом у понад 165 тисяч співробітників, які працюють у 65 країнах світу. Корпорація "Boeing" є провідним виробником цивільних і військових повітряних суден, а також оборонних, космічних систем і систем безпеки. Вона співпрацює з урядами США і дружніх держав, а також авіакомпаніями в більш як 150 країнах світу.

До складу делегації, яка відвідала КПІ, входили також Марк Аллен – президент компанії "Boeing International", яка забезпечує всі міжнародні контакти і супроводжує міжнародні угоди корпорації "Boeing", її віце-президент Сергій Кравченко, генеральний директор "Boeing-Україна" Михайло Янчин та інші. У зустрічі взяли участь і керівники головного українського партнера корпорації "Boeing" – групи компаній з надання високоінтелектуальних послуг в авіакосмічній та авіатранспортній галузях у країнах Європи та Північної Америки "Прогрестех": голова Ради директорів групи "Прогрестех" Володимир Кульчицький, директор "Прогрестех-Україна" Андрій Фіалковський.

Ректор НТУУ "КПІ" академік НАН України Михайло Згуровський розповів гостям про універси-

У Спільному навчально-науковому центрі НТУУ "КПІ" та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна" ім. С.П.Тимошенка

тет і показав його Алею слави, на якій встановлено погруддя видатних науковців і конструкторів, чия професійна біографія починалася з навчання в Київському політехнічному інституті.

Денніс Мюленбург і його колеги ознайомилися з експозицією Державного політехнічного музею, де докладніше дізналися про історію та сьогодення університету, уважно оглянули експонати його Відділу авіації та космонавтики, з особливою цікавістю зупиняючись біля стендів і речей, пов'язаних з Ігорем Сікорським і його діяльністю в Києві та Сполучених Штатах Америки. Яскравим завер-

шенням екскурсії стала загальна фотографія біля пам'ятника великому авіаконструктору.

Члени делегації також відвідали новий Спільний навчально-науковий центр НТУУ "КПІ" та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна" ім. С.П.Тимошенка. Тут навчаються потенційні співробітники компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна", значна частина з яких долучається до реалізації проектів відкритого торік у Києві Інженерного центру корпорації "Boeing". Візит високих гостей збігся в часі з офіційним відкриттям нового Центру, тож не лише цікавою, але й важливою для розвитку

співпраці частиною програми стало урочисте розрізання червоної стрічки перед його входом. Нагадаємо, що перший спільний центр КПІ та компаній "Boeing" і "Прогрестех-Україна" було відкрито влітку 2014 року.

Насамкінець в історичній залі Вченої ради КПІ, стіни якої пам'ятають багатьох видатних науковців і інженерів починаючи від Дмитра Менделєєва та Степана Тимошенка і закінчуючи лауреатами Нобелівської премії останніх років, учасники зустрічі обговорили можливості розширення співпраці й обмінялися пам'ятними подарунками.

Дмитро Стефанович

Нагальні завдання і нові можливості активізації наукової та інноваційної діяльності НТУУ "КПІ"

З виступу проректора з наукової роботи М.Ю.Ільченка на Вченій раді 8.02.2016 р.

2015 рік був складним для нашої країни. Важка економічна ситуація, війна на Сході України, ухвалена Президентом України Воєнна доктрина спричинили життєву необхідність затребуваності вітчизняної науки для зміцнення обороноздатності країни, а відтак визначили і наші нагальні завдання. Водночас 2015 рік надає нові можливості для активізації науково-інноваційної діяльності, серед яких прийняття нового Закону України "Про наукову і

науково-технічну діяльність", підписання угоди між Україною і Європейським Союзом щодо нових умов участі наших учених у виконанні завдань Європейської рамкової програми "Горизонт 2020".

Розглянемо основні здобутки 2015 року та нові завдання за ключовими напрямками наукової і інноваційної діяльності.

1. Підготовка наукових кадрів

У 2015 р. співробітниками, випускниками аспірантури та докторантури, а також здобувачами університету захищено 12 докторських і 125 кандидатських дисертацій, що майже відповідає рівню попереднього року.

До аспірантури всіх складових підрозділів університету зараховано 212 осіб, що складає 17 % від кількості магістрів, випущених у 2015 р. До докторантури зараховано 20 осіб. На 1 січня 2016 р. в аспірантурі університету навчаються 550 осіб; 485 – на денній формі, 65 – на заочній. У докторантурі проходять підготовку 39 докторантів.

У 2015 р. році аспірантуру закінчили 135 осіб, у тому числі 122 – за денною формою підготовки. Захистили дисертації в рік закінчення аспірантури 9 осіб, подали дисертації до розгляду спеціалізованих вчених рад 16. За показниками ефективності випуску з аспірантури найкращі результати мають ВПІ (100 %), ІТС (67 %), ФПМ (67 %), ФТІ (50 %).

Ефективність випуску з аспірантури в 2015 р. у середньому становить 22 %, що є основним недоліком діяльності аспірантури у звітному році. Невисоким є відсоток випускників аспірантури (45 %), які залишилися працювати в університеті, переважно на посадах викладачів.

Відтак маємо здійснити заходи щодо переходу аспірантської підготовки в рамки третього циклу освітньо-наукової підготовки фахівців згідно з новим Законом України "Про вищу освіту" і значно підвищити ефективність аспірантури через долучення всіх аспірантів до виконання наукових тем, затребуваних державою.

2. Науково-дослідна робота студентів

У 2015 р. у виконанні науково-дослідних робіт брали участь 3573 студенти. Частина студентів проходить підготовку в НДІ НАН України, частина залучається до виконання робіт у межах наукової тематики НТУУ "КПІ". Позитивно є тенденція до збільшення кількості студентів, які беруть участь у наукових дослідженнях із 41 % в 2011 році до 60 % в 2015 році.

У 2015 р. кваліфікаційні роботи, з використанням результатів НДР, виконали 1308 бакалаврів, 737 спеціалістів і 1117 магістрів.

На підставі рішень галузевих конкурсних комісій дипломами Міністерства освіти і науки України нагороджено 45 студентів-переможців від університету, що більше ніж удвічі перевищує цей показник у минулому році (в 2014 р. – 19 дипломів), зокрема: дипломами I ступеня – 12, II ступеня – 7, III ступеня – 11.

Як завжди, плідно працювало Наукове товариство студентів і аспірантів НТУУ "КПІ".

Закінчення на 2,3-й стор. ➔

СЬОГОДНІ В НОМЕРІ:

1 Візит президента корпорації "Boeing"

1 Проректор з наукової роботи М.Ю.Ільченко

2 Проректор з наукової роботи М.Ю.Ільченко

2 В.Ф.Шинкаренку – 70!

На засіданні Вченої ради

3 А.Д.Петухову – 80!

4 До Міжнародного дня рідної мови

Українізація вищої технічної школи 20–30-х рр.

ВІТАЄМО! ВІТАЄМО!

Василію Федоровичу Шинкаренку – 70!

11 лютого 2016 р. виповнилося 70 років завідувачу кафедри електромеханіки НТУУ "КПІ" професору Василю Федоровичу Шинкаренку.

В.Ф. Шинкаренко у 1964 р. закінчив школу зі срібною медаллю. Вищу освіту за спеціальністю "Електричні машини і апарати" здобув у Київському політехнічному інституті (1964–1969 рр.). Далі, з 1969 року, за розподілом працював конструктором на Київському заводі електротранспорту, з 1971 року – в "ОКБ лінійних електродвигунів" конструктором та заступником начальника ОКБ з наукової роботи. Плідною була робота Василя Федоровича з 1991 року на кафедрі електромеханіки на посадах доцента, професора, завідувача кафедри. У 1986 році В.Ф. Шинкаренко здобув науковий ступінь кандидата технічних наук, а в 1995 році – доктора технічних наук у галузі електричних машин. На кафедрі електромеханіки відбулося його педагогічне та наукове зростання. В.Ф. Шинкаренко є автором понад 400 наукових, науково-методичних праць та більше ніж 150 винаходів, заснував новий напрям фундаментальних досліджень "Структурно-системні дослідження в електромеханіці", керує однойменним науковим семінаром у структурі НАН України. З 2012 року

Василь Федорович – академік Академії наук вищої освіти України.

Дослідження В.Ф. Шинкаренка лягли в основу нових наукових напрямів: "Структурна електромеханіка", "Генетична електромеханіка", "Еволюційна систематика електричних машин", "Системно-когнітивні технології в електромеханічній освіті".

Його ґрунтовні професійні знання і працездатність у поєднанні з толерантністю та доброзичливістю здобули повагу не тільки співробітників кафедри, але й споріднених наукових колективів нашого та інших університетів.

Ухвалою президії Академії наук вищої освіти України від 11 грудня 2015 року за №10 академіку загальнотехнічного відділення В.Ф. Шинкаренку присуджено нагороду Святого Володимира за визначний особистий внесок і плідну участь в організації науки і освіти в Україні з врученням медалі і посвідчення.

Сердечно вітаємо, Вас, дорогий Василю Федоровичу, зі славним ювілеєм! Зичимо міцного здоров'я, творчої наснаги на багато років, а також добробуту та всьляких гараздів Вам і Вашим рідним та близьким!

Колектив кафедри електромеханіки

На засіданні Вченої ради

8 лютого 2016 року відбулося чергове засідання Вченої ради університету.

Розпочалося воно з нагородження: Оксані Вергініївни Дьяковій було вручено посвідчення "Заслужений тренер України". Доповідав зав. каф. спортивного вдосконалення Юрій Володимирович Новицький.

Затим розглядалися конкурсні справи, зокрема затвердження кандидатів на стипендію Кабінету Міністрів України, питання про підтримку на здобуття Державної премії України в галузі науки і техніки за 2016 р. та ін.

Після цього було заслухано звіт проректора з наукової роботи М.Ю. Ільченка за 2015 р. "Нагальні завдання і нові можливості активізації наукової та інноваційної діяльності". Михайло Юхимович зауважив, що значною подією в науково-інноваційній діяльності університету в 2015 році стало утворення інноваційно-виробничого Об'єднання "Київська політехніка" за участю семи провідних високотехнологічних підприємств Києва. Крім того, він охарактеризував такі аспекти діяльності університету, як підготовка наукових кадрів, науково-дослідна робота студентів, діяльність молодих учених університету, виконання держбюджетних тем, ініціативні науково-дослідні роботи, міжнародні наукові та науково-технічні проекти, напрями співпраці КПІ з науковими установами НАН України, інноваційна діяльність, охорона об'єктів права інтелектуальної власності, наукові видання університету та ін.

Далі було розглянуто питання про підсумки міжнародної діяльності у 2015 р. та завдання на 2016 р. Доповідав проректор С.І. Сидоренко. Він повідомив про загальну кількість проведених міжнародних заходів, прийом іноземних громадян на навчання. Також Сергій Іванович зауважив, що у структурі ДМС посилено напрями міжнародних відносин, юридичний супровід міжнародної діяльності, створено відділ організаційного забезпечення міжнародної діяльності університету. Крім того, він відмітив, що міжнародну діяльність введено як четверту складову до системи рейтингування кафедр.

Насамкінець було розглянуто поточні справи.

А.А. Мельниченко, учений секретар НТУУ "КПІ"

Нагальні завдання і нові можливості активізації З виступу проректора з наукової роботи М.Ю. Ільченка

Закінчення.
Початок на 1-й стор.

3. Діяльність молодих учених університету

У 2015 р. в нашому університеті працювали 735 молодих учених (віком до 35 років), у тому числі 2 доктори і 293 кандидати наук. Вони брали активну участь у різноманітних конференціях, виставках, де презентували результати власних наукових досліджень, а також інноваційні розробки.

На сьогодні маємо успішні приклади створення молоддю наносупутників (міжфакультетська молодіжна творча група Б.М. Рассамкіна), безпілотників (Роман Карнаушенко), нової зброї (Дмитро Шкарлута), систем телекомунікацій (Сергій Осипчук і Олександр Мазуренко) та ін.

За підтримки Ради проректорів з наукової роботи та директорів наукових установ при МОН України і Ради молодих учених у 2015 р. було реалізовано масштабну ініціативу МОН України щодо формування бази експертів з числа молодих учених для залучення їх до експертизи проектів, що подаються до міністерства на фінансування з державного бюджету, та підготовлено проект положення про конкурс робіт для молодих учених. Затребувано є активізація участі молодих учених у виконанні наукових досліджень і науково-технічних розробок університету.

4. Виконання держбюджетних тем

У 2015 р. за кошти загального фонду державного бюджету виконувалося 132 науково-дослідні роботи, у т.ч. 49 робіт з фундаментальних досліджень, 83 роботи з прикладних досліджень і розробок. Комісіями університету прийнято 45 держбюджетних науково-дослідних робіт (18 фундаментальних і 27 прикладних). Отримані за тематикою робіт теоретичні та практичні результати впроваджено в навчальний процес. З використанням цих результатів видано 52 монографії, 58 підручників і навчальних посібників, захищено 13 докторських дисертацій (11 підготовлено до захисту), 72 кандидатські дисертації (34 підготовлено до захисту), отримано 164 охоронні документи, опубліковано 733 статті (у т.ч. 594 в журналах, які

входять до наукометричних баз даних), зроблено 1020 доповідей на конференціях різного рівня, в тому числі й на міжнародних. До виконання робіт залучались понад 450 студентів (44 з оплатою), аспірантів. За результатами наукових досліджень студентами захищено 248 магістерських дисертацій, 150 дипломних робіт та проектів спеціаліста.

Результати 11 конкурентоспроможних НДР рекомендовані для подальшого впровадження в Науковому парку "Київська політехніка".

Важливою для формування держбюджетної тематики подією 2015 року стало поновлення участі наших учених у складі секцій за фаховими напрямами Наукової ради МОН України. Нині 37 учених представляють КПІ в 13 із 23 фахових секцій. Маємо здійснити заходи щодо збільшення обсягів держбюджетної тематики університету, більш широко орієнтуючи її на виконання затребуваних державою завдань.

5. Ініціативні науково-дослідні роботи

У 2015 р. кафедрами виконувалося 250 ініціативних науково-дослідних робіт. З використанням їх результатів захищено 5 докторських і 50 кандидатських дисертацій. Опубліковано монографій – 37, підручників і навчальних посібників – 41. Захищено 360 магістерських дисертацій та 280 дипломних робіт спеціаліста. Оновлюються та доповнюються новими даними навчальні курси.

У подальшому маємо покращувати результативність ініціативних тем з огляду на нові можливості щодо зменшення педагогічного навантаження згідно із Законом України "Про вищу освіту", обов'язкового залучення аспірантів до виконання цих тем та їх державної реєстрації у визначеному порядку.

6. Господоговірні тематика

У 2015 р. підрозділами виконувалося 112 госпдоговірних науково-дослідних робіт, а також 460 договорів на надання науково-технічних послуг.

Основний внесок в обсяги позабюджетного фінансування у 2015 р. зробили НДІ телекомунікацій ІТС, РТФ, ММІ, ФАКС, ФТІ, ФЕЛ.

Серед практичних результатів госпдоговірної тематики 2015 року слід зазначити велику кількість робіт, що їх успішно виконує НТЦ

"ТЕЗІС" (керівник – к.т.н. М.І.Прокоф'єв) у сфері технічного захисту інформації. Найбільшою за обсягом фінансування (6,8 млн грн) роботою року стала розробка вимірювальної системи з дистанційної діагностики стану об'єкта, що рухається з великою швидкістю (керівник – проф. Ю.М.Туз). Важливі практичні результати у сфері імпортозаміщення отримав у КБ "Шторм" С.П.Пуха. Збільшенню обсягів госпдоговірної тематики у 2016 році сприятиме банківський, а не держказначейський супровід фінансування тем замовниками, в тому числі в рамках нової моделі поглиблення співпраці університету з Міноборони України.

7. Міжнародні наукові та науково-технічні проекти

Департамент науки та інновацій у 2015 р. сприяв розширенню співпраці із закордонними партнерами. Загальна сума валютних надходжень на централізований рахунок НДЧ у 2015 р. в перерахунку на гривні склала 8,46 млн грн. Найбільші обсяги мають НДІ телекомунікацій ІТС (4,47 млн), ФАКС (1,13 млн), ФТІ (0,88 млн) ХТФ (0,7 млн), РТФ (0,5 млн).

На базі НТУУ "КПІ" створені і діють два Національних контактних пункти програми "Горизонт 2020". Їх діяльність і новини цієї програми регулярно висвітлюються на сайті www.ncr.kpi.ua. Вже подано понад 20 проектних пропозицій наших учених з метою формування проектів за програмою "Горизонт 2020".

Першими в університеті виконавцями завдань за програмою "Горизонт 2020" стали співробітники НДІ та кафедри телекомунікацій ІТС, кафедри електрохімічних виробництв ХТФ та кафедри промислового маркетингу ФММ, які за координації ДМС виконують проект "UKRAINE": "UKRAINE Replication, Awareness and Innovation based on EGNSS" ("Відтворення потенціалу, підвищення обізнаності та впровадження інновацій в Україні на базі системи EGNSS"). Ще один проект за програмою "Горизонт 2020" виконують співробітники ФБТ (науковий керівник – О.Ю. Горобець).

Проекти в рамках наукової програми країн НАТО виконують науковці РТФ (керівник – д.ф.м.н., проф. В.І.Найденко), ІФФ (керівник – член-кор. НАН України

А.В.Рагуля), ІПСА (керівник – д.т.н. Н.Д.Панкратова).

Міжфакультетська група молодих учених під керівництвом с.н.с. Б.М. Рассамкіна (ТЕФ) працює над проектом QB50 зі створення наносупутника CubeSat (PolyITAN-2-SHAU) для VKI (the von Karman Institute for Fluid Dynamics, Бельгія).

8. Інноваційна діяльність

З ініціативи НТУУ "КПІ", Наукового парку, Державного концерну "Укроборонпром" і Державного космічного агентства України у жовтні 2015 р. створено нову для нашої країни модель об'єднання науково-інноваційних організацій та промислових підприємств – інноваційно-виробничу платформу Об'єднання "Київська політехніка". Учасниками об'єднання стали: НТУУ "КПІ", Науковий парк "Київська політехніка", ВАТ "Меридіан" ім. С.П. Корольова, ДП "НДІ гідроприладів", ПАТ "Завод "Маяк", ДП "ВО "Київприлад", ПАТ "ЕЛМІЗ", ПАТ "НВО "КЗА ім. Г.І. Петровського", КП СББ "Арсенал". Упродовж 2015 р. проводилася активна робота щодо впровадження інноваційних проектів на підприємствах об'єднання, зокрема проекту виробництва вітчизняних безпілотних літальних апаратів (БПЛА) на ВАТ "Меридіан". Перші в Україні авіаційні комплекси БПЛА, випущені промисловою, вже надійшли до Збройних Сил України.

Розпочато співпрацю з ПАТ "ЕЛМІЗ" щодо розробки та промислового випуску УКВ-засобів зв'язку, ДП "ВО "Київприлад" – блоків наносупутника "PolyITAN-2", ПАТ "Завод "Маяк" – стрілецької зброї, ДП "НДІ гідроприладів" – гідроакустичної станції; КП СББ "Арсенал" – оптико-електронної техніки; ПАТ "НВО КЗА ім. Г.І. Петровського" – гіроскопічних приладів стабілізації.

Упродовж 2015 р. проводилася активна робота з венчурними й іншими фондами, зокрема з Фондом науково-технічного розвитку України ім. В.С. Михалевича та Венчурним фондом Kalinin Invention Fund.

Важливою подією 2015 року в житті Київської політехніки стало проведення чергового, IV Фестивалю інноваційних проектів "Sikorsky Challenge 2015". Серед переможців – 6 проектів команд НТУУ "КПІ", які уклали угоди з венчурними, інвестиційними та благодійни-

ми фондами на суму 84,8 млн грн. Загальна сума інвестицій у створення 23 стартапів перевищує 573 млн грн.

У 2015 р. фіхівці Наукового парку брали активну участь у різноманітних заходах, присвячених інноваційній діяльності. В 2016 році маємо вдосконалювати діяльність наукового парку та його взаємодію з університетом відповідно до Закону України "Про науковий парк "Київська політехніка".

9. Охорона об'єктів права інтелектуальної власності (ОПІВ)

За кількістю поданих заявок на отримання патентів на ОПІВ серед перших 10 українських ВНЗ НТУУ "КПІ" піднявся в рейтингу з 6-го місця (за результатами 2014 р.) на 3-тє місце (за результатами 2015 р.).

Відділ з питань інтелектуальної власності та комерціалізації наукових розробок університету забезпечив оформлення та подання заявок на ОПІВ, які були створені НТУУ "КПІ". Протягом 2015 р. до ДП "Укрпатент" було подано 192 заявки на об'єкти промислової власності, 9 з яких – на винаходи. У 2015 р. університетом було отримано 212 патентів на об'єкти промислової власності, з яких 206 – на корисні моделі та 5 – на винаходи.

Упродовж 2015 р. університетом укладено 12 ліцензійних договорів на право використання ОПІВ, власником яких є НТУУ "КПІ". Один ліцензійний договір укладено на використання знаків для товарів і послуг із символікою університету як елемента декору.

У 2016 році маємо навчитися застосовувати у практичній діяльності нові процедури оформлення прав на ОПІВ, наприклад у режимі комерційної таємниці, постановки їх на баланс та використання таких ОПІВ під час укладання ліцензійних договорів.

10. Наукові видання університету

У 2015 р. продовжувалася робота з переведення наукових журналів НТУУ "КПІ" на видавничу платформу Open Journal Systems (OJS), на якій станом на грудень 2015 р. зареєстровано 27 наукових видань НТУУ "КПІ". 21 з них увійшло до проекту "Наукова періодика України". Слід зазначити, що всі ці видання автоматично вносяться до баз даних BASE, ➔

ВІТАЄМО! ВІТАЄМО!

Аркадію Дем'яновичу Петухову – 80!

1 лютого виповнилося 80 років Аркадію Дем'яновичу Петухову – відомому фахівцю в галузі переробки полімерних матеріалів, доктору технічних наук, старшому науковому співробітнику, професору, заслуженому винахіднику Української РСР, професору кафедри хімічної технології композиційних матеріалів ХТФ.

А.Д.Петухов народився в 1936 р. у білоруському селі Даленщина Могильовської обл. У 1953 р. закінчив залізничну СШ №22 станції Кричев-1 Південно-Західної залізниці. Через рік став студентом хіміко-технологічного факультету Московського технологічного інституту легкої промисловості, який із відзнакою закінчив у 1959 р., отримавши кваліфікацію інженера-технолога. З цього часу вся подальша трудова діяльність А.Д.Петухова нерозривно пов'язана з виробництвом і переробленням полімерів і матеріалів з їх застосуванням.

У 1959 р. було затверджено семирічний план розвитку народного господарства СРСР. Передбачалося ввести в дію шість потужних заводів хімічного машинобудування. Одне з таких підприємств – київський завод "Більшовик", який згодом став флагманом вітчизняного полімерного й хімічного машинобудування. Того ж року при заводі

"Більшовик" було організовано Спеціальне конструкторське бюро з проектування машин для виробництва штучної шкіри, до якого було розподілено молодого спеціаліста А.Д.Петухова.

Невдовзі зазначене СКБ було реорганізоване в Український НДІ з розробки машин та устаткування з переробки пластичних мас, гуми і штучної шкіри – УкрНДІпластмаш, у якому А.Д.Петухов пропрацював упродовж майже півстоліття (з 1959 по 2004 рр.), обіймаючи посади від інженера-конструктора до заступника директора з наукової роботи. Творча наполеглива праця А.Д.Петухова в 1985 р. була відзначена почесним званням "Заслужений винахідник України", а через п'ять років його було призначено головним конструктором Міністерства важкого машинобудування СРСР з екструзійного обладнання.

Наполегливу працю конструктора й дослідника А.Д.Петухова суміщав з науковою діяльністю. У 1964 р. він став аспірантом кафедри машин та апаратів хімічних виробництв КПІ. Результатом навчання став за-

хист у 1969 р. кандидатської дисертації, а в 1990 р. величезний науково-практичний досвід Аркадія Дем'яновича ліг в основу його докторської дисертації "Інтенсифікація процесів екструзії й модифікація виробів із полімерів". У 2004 р. А.Д.Петухов перейшов на викладацьку роботу до НТУУ "КПІ", який завжди залишався для нього другою домівкою після УкрНДІпластмаша. У 2007 р. йому було присвоєно вчене звання професора кафедри хімічної технології композиційних матеріалів. На цій кафедрі він і тепер продовжує активно працювати, передаючи молодому поколінню свій величезний досвід науковця, винахідника, технолога, кон-

структора й виробничника. Уся наукова й конструкторська діяльність А.Д.Петухова пов'язана з виробництвом і переробленням полімерів. Під його керівництвом і за його безпосередньою участю виконано десятки науково-дослідних робіт, результатом яких стало створення понад сотні зразків нової техніки, чимало з яких і сьогодні успішно працюють у

багатьох країнах світу. Значну частку досліджень і розробок було виконано разом з представниками широковідомої у світі наукової школи професора Київської політехніки Ю.Ю.Лукача. У творчому доробку ювіляра майже три сотні наукових праць, серед яких монографії і більше ста винаходів і корисних моделей, значну частку яких впроваджено у виробництво.

Професор А.Д.Петухов є членом двох спеціалізованих вчених рад, заступником голови редколегії журналу "Інженерні мережі з полімерних матеріалів", членом редколегії і активним автором фахових видань "Упаковка" і "Вісник НТУУ "КПІ". Серія: Хімічна інженерія, екологія та ресурсозбереження". А.Д.Петухова нагороджено орденом Трудового Червоного Прапора, медаллю "За освоєння цільних земель", медалями ВДНГ СРСР, грамотами Мінпромполітики і Міносвіти України. Але головною нагородою Аркадія Дем'яновича є вдячність його численних колег та учнів. Він дав "путівку в життя" багатьом науковцям, викладачам та організаторам виробництва.

Співробітники і студенти ХТФ та ІХФ щиро вітають професора А.Д.Петухова зі славним ювілеєм і бажають йому здоров'я та довгих років плідної роботи!

наукової та інноваційної діяльності НТУУ "КПІ" на Вченій раді університету 8 лютого 2016 р.

WorldCat, Google Scholar, OpenAIRE.

У рамках участі в Асоціації видавничої цитованості CrossRef продовжувалась робота з реєстрації ідентифікаторів DOI (Digital Object Identifier). Оформивши відповідну ліцензію, університет став членом цієї асоціації. Ми отримали видавничий префікс 10.20535. Таким чином, стає можливим автоматизований підрахунок цитованості наукових робіт у системах Scopus, Web of Science, "Український індекс наукового цитування", РИНЦ та ін.

Результатом роботи НТБ, НДЧ, видавничої служби УРАН та редакцій наукових видань стало представлення в авторитетній наукометричній базі Index Corepiscus 14-ти наукових видань НТУУ "КПІ".

До міжнародних реєстрів наукових ресурсів відкритого доступу включено: в DOAJ (Directory of Open Access Journals) – 7 видань; у BASE (Bielefeld Academic Search Engine) – 23 видання. Присутність наукових видань у цих ресурсах враховується при розгляді видань на включення до наукометричної бази даних Scopus та є важливим з огляду розширення простору цитування для науковців університету.

У базі даних Scopus станом на грудень 2015 р. активно індексуються 22 тис. журналів, з них 52 – українських, у т.ч. журнал "Radioelectronics and Communications Systems" – англomовний переклад журналу "Известия вузов. Радиоелектроника", що видається НТУУ "КПІ".

У 2015 р. до бази даних Emerging Sources Citation Index на платформі Web of Science було включено 28 українських журналів, у тому числі два журнали нашого університету – "Advanced Education" ("Новітня освіта") і "Вісник НТУУ "КПІ". Серія Радіотехніка, радіоапаратобудування".

У 2015 р. продовжувалась робота щодо переходу на організаційну платформу Open Conference Systems (OCS) та оприлюднення матеріалів наукових конференцій НТУУ "КПІ" у видавничій системі Open Journal Systems (OJS). Станом на грудень 2015 р. на організаційній платформі OCS зареєстровано 24 конференції, організаційні комітети яких освоюють процес

електронної організації своїх конференцій.

Велась активна робота з розвитку ЕІАКРІ – електронного архіву наукових та освітніх матеріалів НТУУ "КПІ", зокрема тієї його частини, матеріали якої розміщені у відкритому доступі. Станом на грудень 2015 р. електронний архів містить 11815 електронних документів (у відкритому доступі – 7971): 7602 статті з наукових видань університету, 1209 дисертацій та авторефератів, 451 анований звіт про науково-дослідні роботи, 331 матеріал конференцій, семінарів і т.ін., 2214 навчально-освітніх матеріалів (навчально-методичних матеріалів, підручників, практикумів тощо). Матеріали, розміщені в архіві, користуються попитом – загальна кількість їх переглядів у 2015 р. – 914579. Розвиток ЕІАКРІ посприяє поверненню в 2015 р. нашому університету лідерських позицій серед вишів України у всесвітньому рейтингу Webometrics.

11. Публікаційна активність учених

Працівники КПІ станом на 21 грудня 2015 р. опублікували в дже-релах, що входять до наукометричної бази даних Web of Science, 4468 статей (3,5 % публікацій України), зокрема в 2015 р. – 93 праці (2,07 % українських праць). Праці вчених НТУУ "КПІ" були сумарно процитовані 11043 рази (зокрема, в 2015 р. – 792 рази). У 2015 р. структурними підрозділами університету підготовлено 125 монографій, з яких 27 видано за кордоном.

За публікаційною активністю НТУУ "КПІ", як і в попередні роки, має кращий індекс Гірша серед технічних університетів, але займає шосте місце в рейтингу всіх вітчизняних ВНЗ. При цьому відсоток нецитованих статей докторів наук університету за останні роки має тенденцію до зменшення з 63 % у 2013 році до 44 % у 2015 році.

Станом на кінець 2015 р. покращили свої результати з цитування в наукометричній базі даних Scopus чимало науковців Київської політехніки. Серед них професори В.М.Горшков, А.А.Фокін, О.М.Бродин, О.В.Гомонай та ін.

12. Кадрове забезпечення наукової діяльності

У 2015 р. в університеті працювало 2793 науково-педагогічних і

штатних працівників науково-дослідної частини (735 – віком до 35 років). Загальна кількість докторів наук – 293 (віком до 35 років – 2); кандидатів наук 1344 (віком до 35 років – 293). Штатними виконавцями науково-дослідних робіт є 337 осіб (віком до 35 років – 55 осіб), докторів наук – 14, кандидатів наук – 80 осіб. На умовах сумісництва до виконання наукових робіт було залучено 603 особи. Серед них 115 докторів наук та 190 кандидатів наук, 36 аспірантів і 25 студентів, зовнішніх сумісників 33 особи.

За чотири останні роки кількість науково-педагогічних працівників майже не змінилась, а кількість штатних працівників НДЧ, які працюють на постійній основі, зменшилась вдвічі. Головною причиною цього, зокрема, є щорічне скорочення бюджетного фінансування виконання держбюджетних науково-дослідних робіт.

Збереженню кадрового складу університету сприяло звернення ректора до керівництва держави щодо звільнення від мобілізації додатково докторантів, наукових і науково-педагогічних працівників, а також звернення проректора з наукової роботи ВНЗ України до керівників депутатських фракцій і комітетів ВР України щодо збереження у 2016 році чинного порядку виплати пенсій працюючим науковим пенсіонерам. З кожного із цих двох звернень на рівні держави прийняті позитивні рішення.

13. Розвиток інформаційно-телекомунікаційного середовища

У 2015 р. науково-технічне об'єднання "КПІ-Телеком" продовжувало роботи зі створення і розширення локальних мереж підрозділів університету. Обладнані комп'ютерною мережею нові комп'ютерні класи ФАКС, ФТІ, ФСП, ФПМ.

Додатково до існуючих 87 точок доступу Wi-Fi у 2015 р. на території університету було встановлено 52 нові. У результаті створено зони Wi-Fi покриття в усіх навчальних корпусах університету та бібліотеці, на площі Знать, на вул. Політехнічній у районі 12, 14, 16, 17, 18, 19-го корпусів, у районі музею, перед 1, 4, 5, 8-м корпусами.

НТО "КПІ-Телеком" працює над стратегією подальшого розвитку мультисервісної інформаційно-

комунікаційної системи НТУУ "КПІ", яка передбачає подальше впровадження технології 10 GE на каналах оптичної транспортної мережі університету.

У 2016 році маємо виконати системний проект з оптимізації розташування на території університету базових станцій трьох відомих операторів мобільного зв'язку з метою покращення якості телекомунікацій при впровадженні нових технологій 3G і 4G.

14. Розвиток науково-технічної бібліотеки

Станом на грудень 2015 року загальний фонд НТБ становив 2642861 примірник, зокрема підручники та навчальні посібники нараховують 1213076 примірників. У 2015 році нові надходження до бібліотеки становили 16980 примірників, 10413 назв.

У 2015 році загальна кількість користувачів НТБ становила – 172271, у тому числі за єдиним читацьким квитком – 32135, кількість віддалених користувачів – 140136. Загальна кількість відвідувань бібліотеки – 1255498, у тому числі за єдиним читацьким квитком – 300503, кількість відвідувань у віддаленому режимі через електронні інформаційні мережі – 254995.

У 2015 р. НТБ продовжувала нарощувати присутність у соціальних мережах Facebook, VK, Twitter, Instagram для популяризації власних інформаційних ресурсів і послуг бібліотеки та університету, підвищення його рейтингу.

У 2016 році НТБ спрямовувати-ме свою багатоспектрну діяльність відповідно до світових стандартів бібліотечної справи та з використанням сучасних можливостей інформаційно-комунікаційних технологій.

15. Розвиток музейної справи

У 2015 р. Державний політехнічний музей при НТУУ "КПІ" прийняв понад 25 тисяч відвідувачів, серед яких більшість становила шкільна та студентська молодь. Для них було проведено близько 640 оглядових і тематичних екскурсій. Музей відвідали 37 іноземних делегатів.

Прийнято до використання 552 одиниці основного та науково-допоміжного музейного фонду, на них складено наукові паспорти. Пріоритетом музею у сфері фондо-

вої роботи було забезпечення чіткого документального обліку колекції та підготовка до створення електронного каталогу експонатів музею.

У 2015 р. проведено два наукові читання з циклу "Видатні конструктори України". Видано 7-й том видання "Видатні конструктори України", яким підведено підсумок 15-річному проекту наукових читань, здійсненого за ініціативи та підтримки Президента НАН України Б.Є. Патона та ректора нашого університету М.З. Згуровського. Науковцями музею підготовлено та подано до друку до наукових і науково-популярних видань близько 30 статей та доповідей, триває масштабна популяризація музею через телебачення, радіо та інші ЗМІ.

16. Визнання досягнень науковців

Державні премії України в галузі науки і техніки присуджені старшому науковому співробітнику М.М.Кайденку і провідному інженеру Ю.В.Івлєву (НДІ телекомунікацій ІТС).

Доцент ХТФ к.т.н. С.О.Бур'ян отримав Премію Президента України для молодих учених.

Присуджена премія Верховної Ради України молодим ученим к.т.н. В.С. Жуківич і асистенту К.О. Щурській (ФБТ).

Відзнакою НАН України "За наукові досягнення" нагороджено проф. А.І.Петренка (ІПСА).

Проф. М.І. Бобирю обрано членом-кореспондентом НАН України.

Професору ММІ В.А.Тітову присвоєно почесне звання "Заслужений діяч науки і техніки України".

Зав. кафедри ІХФ д.т.н., проф. А.І.Жученку присвоєно почесне звання "Заслужений працівник освіти України".

Відповідно до Законів України "Про вищу освіту" і "Про наукову і науково-технічну діяльність" у 2016 р. перед нами постало завдання підготовки до державної атестації, метою якої є отримання НТУУ "КПІ" статусу наукової установи, а науково-педагогічними працівниками – статусу науковців.

На завершення маю подякувати усім науковцям та науково-педагогічним працівникам університету, які плідно, з ентузіазмом і глибокими патріотичними почуттями працювали в складних, інколи форс-мажорних, умовах сьогоднішнього дня.

21 ЛЮТОГО – МІЖНАРОДНИЙ ДЕНЬ РІДНОЇ МОВИ

Колись у часи прагнень українства до волі й самостійності Пантелеймон Куліш сказав: "Зовсім інша була б рідна мова, якби ми єдиними устами і єдиним серцем трудилися над пробудженням суспільно-національної свідомості України". Сьогодні вже визнана світом незалежна держава протистоїть ворожій навалі негвардійного колишнього колонізатора і знову потребує згуртованості й єдності для переможної боротьби. Серед чинників, що сприяють національній єдності, звичайно, найважливішим є мова.

У нашого сучасника Павла Мовчана є така фраза: "Кордони мови ніколи не збігаються з географією". У тих, для кого рідна мова важлива, – ці кордони далекі, а в тих, кому "какая разниці" – поступово звужуються. У ХХ столітті мовна географія України зменшувалася, як шагренева шкіра, й тепер потребуємо не одного сильного Кожум'яку, щоб повернути споконвічне прабатьківське.

Врятувати нас від "руського мира" зможе лише український світ – наш світ, осмислений і відтворений в українському слові. Це слово – найпоказовіша величина нашої національної сили, воно найміцніший щит для захисту від ворожого тиску. Кількість українського слова сьогодні визначає якість національно-культурних процесів, що відбуваються в суспільстві, характеризує їхні потенційні можливості.

У 2001 та 2011 роках (через десять і двадцять років після проголошення Незалежності) кафедра української мови, літератури та культури НТУУ "КПІ" проводила опитування студентів щодо стану функціонування української мови в нашому університеті (газета "Київський політехнік" інформувала про отримані результати). За останні два з половиною роки в українській історії відбулися події, які вплинули на суспільну свідомість, призвели до іншого сприйняття звичних явищ. Щоб перевірити, наскільки змінилися настрої студентів, 2015 року кафедра втретє провела анкетування з уже традиційними десятима запитаннями і, як у 2001 р., додатковим 11 пунктом "Ваші пропозиції щодо упорядкування мовної ситуації в НТУУ "КПІ".

Про нашу мову

В опитуванні брали участь студенти 1-3 курсів різних факультетів. Результати наведено в таблиці.

Як бачимо, дерусифікація упродовж 2001–2011 рр. повільно відбувалась, але за останні роки цей процес помітно прискорився. Про факт зростання національної самосвідомості свідчать результати відповіді на 9 запитання, більше половини опитаних (56%) вважають визначником української нації – вільне володіння українською мовою. Про популярність державної мови серед студентів свідчить і збільшення кількості тих, хто завляв розмовляти українською мовою (2001 р. – 25%, 2011 р. – 40%, 2015 р. – 50%).

Ситуація щодо мовного попиту й мовної пропозиції простежується у відповідях на 2 та 3 запитання. Як бачимо, більшість (53%) краще, а 47% легко сприймають лекційний матеріал українською мовою. Дивує, що, незважаючи на вимогу ст. 48 Закону України "Про вищу освіту" ("Мовою викладання у вищих навчальних закладах є державна мова"), студентам доводиться слухати лекції російською мовою.

Ще одні показники невтішно констатують факт, що в державі знання української мови не стало обов'язковою кваліфікаційною вимогою при працевлаштуванні. На 10 запитання "як Ви вважаєте, знання чи незнання української мови впливатиме на Вашу кар'єру?" 41% відповіли "ні" (2011 р. – 36%, 2001 р. – 15%).

Висловити свої пропозиції щодо упорядкування мовної ситуації в НТУУ "КПІ" зголосилось 132 респонденти. Загалом побажання студентів 2015 року збіглися з побажаннями студентів 2001 року: зобов'язати викладачів проводити заняття українською мовою, збільшити кількість україномовних підручників, усі наукові й культурні заходи на території університету проводити українською мовою. Власне, нічого фантастичного, лише законний патріотичний прагматизм. Бажають, воля, наполегливість, віра в себе та завзяття дозволять зробити бажане реальністю.

Ю.Л. Бондаренко,
викладач кафедри української мови,
літератури та культури ФЛ НТУУ "КПІ"

Запитання	2001 рік		2011 рік		2015 рік	
	Кількість студентів	Кількість у відсотках	Кількість студентів	Кількість у відсотках	Кількість студентів	Кількість у відсотках
1. Якою мовою Ви думаете?	376	100	244	100	323	100
а) російською;	260	69%	128	52%	169	53%
б) українською;	116	31%	116	48%	148	47%
2. Якою мовою переважно подається лекційний матеріал на Вашому курсі?						
а) українською;	288	77%	187	77%	272	85%
б) російською;	88	23%	57	23%	47	15%
3. Якою мовою Ви краще сприймаєте лекційний матеріал?						
а) українською;	160	43%	117	48%	172	53%
б) російською;	59	15%	21	9%	9	3%
в) однаково;	157	42%	106	43%	142	44%
4. Якщо до Вас звертаються російською мовою, якою мовою Ви відповідаєте?						
а) російською;	352	94%	168	69%	234	73%
б) українською;	24	6%	76	31%	87	27%
5. Якщо до Вас звертаються українською мовою, якою мовою Ви відповідаєте?						
а) українською;	291	77%	191	78%	255	80%
б) російською;	85	23%	53	22%	63	20%
6. Чи має для Вас принципове значення мова художнього фільму, який подивитися?						
а) надаю перевагу російськомовним фільмам;	65	17%	69	28%	47	15%
б) надаю перевагу україномовним фільмам;	33	9%	45	18%	56	18%
в) байдуже, якщо фільм цікавий.	278	74%	130	53%	215	67%
7. Якою мовою Ви краще сприймаєте перекладну літературу?						
а) російською;	229	60%	92	38%	120	38%
б) українською;	111	30%	111	45%	142	45%
в) намагався читати мовою оригіналу.	36	10%	41	17%	54	17%
8. Що особисто Вам заважає спілкуватися українською мовою?						
а) соромлюсь;	52	14%	36	15%	18	6%
б) не вмію;	49	13%	23	9%	15	5%
в) не хочу;	182	48%	88	36%	116	39%
г) завжди розмовляю.	93	25%	97	40%	152	50%
9. Як Ви вважаєте, вільне володіння українською мовою сьогодні визначає належність до:						
а) української національності;	142	38%	83	34%	179	56%
б) української держави;	61	16%	64	26%	65	20%
в) української інтелігенції;	109	28%	47	19%	44	14%
г) українського селянства;	32	9%	13	5%	4	1%
д) інші варіанти.	32	9%	37	15%	28	9%
10. Як Ви вважаєте, знання чи незнання української мови впливатиме на Вашу кар'єру?						
а) так;	319	85%	156	64%	189	59%
б) ні.	57	15%	88	36%	131	41%

Українізація вищої технічної школи 20-30-х рр. ХХ ст. на прикладі КПІ

Тривалий час у вищій технічній школі України в навчальному процесі здебільшого вживали російську мову. Саме російською друкували більшість підручників та посібників, основну наукову та довідкову літературу, якою послуговуємося й досі.

Радянська влада у 20–30-х рр. ХХ ст. активно реформувала систему освіти, ухвалила комплекс законодавчих актів, постанов Раднаркомом та Наркомосу України, що дало змогу запровадити українську модель вищої освіти, відновити педагогічну та наукову діяльність на нових засадах.

У перше повоєнне десятиріччя українська мова посіла міцні позиції. Після утворення Української Народної Республіки (УНР) відкрили в Києві першу українську гімназію, затвердили закон про державний статус української мови (15.02.1918 р.), випустили "Найголовніші правила українського правопису" (24.04.1918 р.), створили Інститут наукової мови при Українській академії наук (1924 р.).

У 20-х р. ХХ ст. важливим завданням забезпечення кадрів стала перебудова, уніфікація системи вищої школи за галузевими ознаками, пристосування її до потреб і темпів розвитку народного господарства. Це період відновлення та подальшої реконструкції, який передбачав підготовку технічних кадрів, спеціалістів-інженерів, що зумовило посилену роботу, впровадження нових навчальних планів, реорганізацію факультетів та спеціалізацій, написання нової навчальної літератури. Попри те, що для технічних вищих навчальних закладів викладання українською мовою було не обов'язковим, усе ж досить важливою стала їх українізація. Найбільш активним періодом українізації науки й органів державного управління Радянської України були 1921–1930 рр. На VII конференції КП(б) України 4–10 квітня 1923 р. було ухвалено рішення про українізацію державних установ.

Ці зміни не оминували й Київського політехнічного інституту, де кількість студентів-українців постійно зростала, і вже у 1924–1925 рр. становила 45%. Через брак наукової та навчальної літератури українською мовою видавництва України надсилали у КПІ літературу українських наукових товариств та красного письменства. Наприклад, Державне видавництво України для студентів та робітничого факультету КПІ надало книги, перекладені українською мовою. Серед них "Азбука політехномії" – автор Любимов (ініціалів у архівних матеріалах не вказано – прим. авт. Г. І. Лози), "Початковий курс політехномії" – автор Михайловський (ініціалів у архівних матеріалах не вказано – прим. авт. Г. І. Лози). Друкарня КПІ для випуску підручників українською мовою обсягом не мен-

ше 25 друкованих аркушів придбала шрифт і матеріали на 6 тисяч карбованців.

Для статистичного відділу Народного комісаріату освіти надіслали "Анкету про стан українізації в КПІ" (21.10.1925 р.), серед пунктів якої були й такі: кількість адміністративного персоналу, який володіє українською мовою, кількість викладачів, які проводять заняття на факультеті; викладачі, які викладатимуть українською мовою через один, два, три роки та які визначаються з терміном; дисципліни, які викладали російською мовою (через брак підручників українською мовою, незнання мови, невідповідність слухачів; з інших причин). Яких заходів уживають, щоб викладати українською мовою, і терміни їх виконання; викладачі з яких дисциплін могли б викладати українською мовою, коли б цьому не перешкоджали вказані причини? Чи ведеться діловодство інституту українською мовою тощо.

В "Анкеті для науково-дослідних кафедр" зазначали: чи володіє завідувач кафедри українською мовою, чи володіють українською мовою інші члени кафедри (загальна кількість); чи володіють українською мовою наукові співробітники, аспіранти кафедри (загальна кількість); коли передбачено українізувати кафедру цілком; які причини перешкоджають українізації кафедри; яких заходів уживали для прискорення українізації?

Становлення нової інженерно-технічної школи КПІ, формування українського мовного середовища змінили зміст навчально-методичного процесу, навчальних планів, програм, курсів лекцій і практичних занять. Час вимагав нових підручників, посібників, навчально-методичних матеріалів, які безпосередньо відповідали б назрілим навчальним завданням. З огляду на це комісія з українізації відвідувала лекції та перевіряла знання української викладачів, попереджала про звільнення з КПІ професорів, які не проходили випробування. Осіб, які не склали іспитів з української мови, звільняли без допомоги по безробіттю.

У КПІ відкрили 5-місячні для початківців і 3-місячні курси з української мови. Заняття проводили після роботи по дві години, причому ті, хто відставав, самі сплачували за навчання.

Процес українізації вищої школи гальмували брак загальної та спеціальної навчальної літератури, коштів, приміщень, недостатні знання студентів, формальне і навіть вороже ставлення до неї багатьох російськомовних викладачів. Майже в усіх документах того часу констатувалося, що студентство українізувалося швидше, ніж професорсько-викладацький склад.

За результатами іспитів з української мови професорсько-викладацького складу "першу категорію отримали семеро професорів, другу – шестеро, третю – чотирнадцять, четверту – п'ятдесят". Для осіб, які не склали іспиту, було ухвалено провести ще одну атестацію.

Щоб пришвидшити темпи українізації, студентам КПІ змінили навчальні плани та програми, на перших курсах увели нову дисципліну "Українознавство", професорам та викладачам, які не змогли викладати технічні дисципліни, продовжили термін переходу на викладання українською мовою, надрукували підручник "Хімічна технологія", уперше написаний українською мовою. Закуповували науково-навчальну літературу, перевагу надавали україномовним виданням (також брали один примірник російською мовою).

Варто зазначити, що найважливіші фахові предмети (особливо теоретичні) викладали переважно російською, а деякі загальноосвітні дисципліни – українською мовою. У 1929/1930 навчальному році всі виші вважали українізованими на 40%, професура на 39,5% була українською, кількість українців серед студентства зросла до 62,8%, у 1930/1931 навчальному році – понад 70%.

Українізація 20-х – початку 30-х рр. ХХ ст. сприяла розширенню сфер функціонування української мови, підвищенню її престижності серед професорсько-викладацьких кадрів КПІ, як і освіти загалом, дала можливість, попри її поступове згортання, створити реальні передумови для підготовки національних кадрів та закласти фундамент для подальшого розвитку української наукової та навчальної книги. Однак з часом відсутність реального державного суверенітету УРСР, непослідовність і половинчастість національної політики уряду, посилення ідеологічного тиску на викладачів значно обмежили можливості наукової роботи й знизили соціальний статус наукової інтелігенції, що зрештою спричинило повне згортання побудови української моделі освіти. На тривалий час у КПІ припинили викладання рідною мовою та видання наукової і навчальної літератури, що негативно позначилося на розвитку технічної україномовної та іншої фахової літератури.

Нині стає престижним розмовляти вишуканою українською, з'являється розуміння того, що ґрунтовне знання мови – важлива професіограма людей різних спеціальностей. Відродження мови є актуальним і безальтернативним. Адже немає мови – немає нації.

Г. І. Лоза, завідувач навчально-видавничої лабораторії
"Видавництва "Політехніка" НТУУ "КПІ",
кандидат наук із соціальних комунікацій

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»
<http://www.kpi.ua/kp>

☎ 03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
✉ gazeta@kpi.ua
📞 гол. ред. 204-85-95; ред. 204-99-29

Головний редактор

В.В.ЯНКОВИЙ

Провідні редактори

В.М.ІГНАТОВИЧ

Н.Є.ЛІБЕРТ

Додрукарська підготовка
матеріалів

О.В.НЕСТЕРЕНКО

Начальник відділу

медіа-комунікацій НТУУ "КПІ"

Д.Л.СТЕФАНОВИЧ

Дизайн та комп'ютерна верстка

І.Й.БАКУН

Л.М.КОТОВСЬКА

Коректор

О.А.КІЛІХЕВИЧ

Регістраційне свідоцтво Кі-130

від 21. 11. 1995 р.

Друкарня ТОВ «АТОПОЛ»,

м. Київ, бульвар Лепсе, 4

Тираж 2000

Відповідальність за достовірність
інформації несуть автори.
Позиція редакції не завжди збігається
з авторською.